

Δια Χριστόν σαλοί: Η απάθεια που οδηγεί στα Έσχατα

/ [Πεμπτουσία](#)

Φτάσαμε αισίως στο τελευταίο απόσπασμα της μελέτης του αρχιμ. Παύλου Παπαδόπουλου για την ιδιότυπη διδασκαλία που άσκησαν μέσω της έκφρασης του βίου τους οι δια Χριστόν σαλοί (προηγούμενο άρθρο: <http://www.remptousia.gr/?=60384>). Στο επόμενο απόσπασμα πρόκειται να δούμε τον Επίλογο και τη Βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε.

[basil fool2](#)

Οι σαλοί διά Χριστόν ζουν αυτήν την καινούρια κατάσταση της Βασιλείας, τον καινό άνθρωπο απαλλαγμένο από τα πάθη και από τις αμαρτίες. Με τον τρόπο ζωής τους δηλώνουν ακριβώς την κατάσταση στην οποία θα βρίσκεται ο καινός άνθρωπος. «Ο σαλός, ενώ βρίσκεται στη γη και συναναστρέφεται με τους ανθρώπους, ζει από τώρα στην άνω Βασιλεία. Προκηρύσσει τη διαμάχη μεταξύ του παρόντος κόσμου και του κόσμου που έρχεται»[1]. Με άλλα λόγια, ο σαλός έρχεται από τα έσχατα για να εγκαινιάσει και να μεταμορφώσει το παρόν μέσω των χαρισμάτων που απέκτησε καθ' όλη τη διάρκεια του πνευματικού του αγώνα[2].

Ο άγιος σαλός τα δίδει όλα χωρίς να κρατά τίποτα, και κρατά τα πάντα προσφέροντάς τα όλα σ' Αυτόν και στους συνανθρώπους του. Ο άγιος παραδίδεται στην Πρόνοια του Θεού, δεν περιμένει τίποτα από κανέναν, δεν έχει τίποτα το δικό του και όμως έχει τα πάντα δια του Χριστού. Ο άγιος σαλός είναι ο κατ' εξοχήν τολμηρός που πάει κόντρα όχι μόνο στο δηλωμένο κακό αλλά και στο φαινομενικό καλό που είναι πολλές φορές πιο επικίνδυνο για το πλήρωμα της Εκκλησίας. Η Βασιλεία του Θεού υπάρχει μέσα στον άγιο, πλημμυρίζει το είναι του και τον κάνει να ζει μέσα στον εμπαθή κόσμο απαθώς.

Η έλευση της Βασιλείας συμπίπτει, λοιπόν, με την τέλεια ωρίμανση της απάθειας. Αυτή η κατάσταση φαίνεται στο περιστατικό της εισόδου στο λουτρό των γυναικών όπου ο Συμεών ένιωθε «ώσπερ ξύλον μετά ξύλων»[3]. Έφτασε ο Συμεών σ' αυτήν την αγγελική κατάσταση έως τρίτου ουρανού ζώντας από τώρα την εσχατολογική πραγματικότητα, μπήκε στο λουτρό γυμνός σαν να μην έχει σώμα,

όπως ακριβώς το δείχνει η αγιογραφία, σχεδόν γυμνός. Η γύμνια αυτή του σαλού είναι πολύ σημαντικό στοιχείο. Δεν είναι απλώς ένα σημάδι εκκεντρικότητας, αλλά έχει θεολογικό νόημα. Ο σαλός επιστρέφει, ως ένα βαθμό, στην προπρωτική κατάσταση, στην αθωότητα του Αδάμ στον παράδεισο πριν από την πτώση, όταν ήταν γυμνός και δε ντρεπόταν ούτε τον ένοιαζε, επειδή «όλος μου ό νοῦς εἰς το ἔργον τοῦ Θεοῦ ἦν», απαγγέλλοντας μ'αυτό τον τρόπο την εσχατολογική κατάσταση του ανθρώπου στην Βασιλεία του Θεού.

Η πίστη δεν είναι μυστηριώδες ή μεταφυσικό γεγονός, που θα συμβεί στο τέλος της ιστορίας, αλλά συνιστά την ουσιαστική διάσταση των μυστηριακών και εσχατολογικών αποκαλύψεων, που ήδη συμβαίνουν μέχρις ότου έλθει το τέλος[4]. Ο διά Χριστόν σαλός είναι άγιος και ο άγιος είναι πιστός και ο πιστός είναι εσχατολογικός άνθρωπος, αυτός ακριβώς που πορεύεται «δια πίστεως, οὐ δι' εἰδους»[5] κατά το χρόνο της αναμονής του τέλους, και αυτό δίνει στο χρόνο και πάνω απ' όλα στην πίστη ένα σαφή εσχατολογικό χαρακτήρα.

Η σωτηρία που προσδοκά ο κόσμος, δεν έρχεται με το θάμβος των εξελίξεων, αλλά κρύβεται στην καρδιά ενός αγίου και περισσότερο ενός σαλού, που διά της άσκησής του ἐν χάριτι Θεού, ευαγγελίζεται την αγιότητα, στην εσχατολογική της πληρότητα. Γράφει ο Ντοστογιέφσκι: *«Κάπου στὸν κόσμο ὑπάρχει ἕνας Ἅγιος, ζεῖ μέσα στὴν ἀλήθεια, πάει νὰ πει πῶς δὲν πεθαίνει ἡ ἀλήθεια στὸν κόσμο καὶ ἔτσι θα ἔρθει κάποτε καὶ σε μᾶς, καὶ θὰ ξαναδοθεῖ σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως μας εἶναι ὑπεσχημένο... Ἕνας μονάχα Ἅγιος, για νὰ εἶναι ἅγιος, ἔχει στὴν καρδιά τοῦ τὸ μυστικὸ τῆς ἀναγέννησης ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἔχει ἐκείνη τὴν δύναμη, που θὰ θεμελιῶσει ἐπιτέλους τὴν ἀλήθεια στὸν κόσμο, καὶ θὰ γίνουν ὅλοι ἅγιοι καὶ θὰ ἀγαπάει ὁ ἕνας τὸν ἄλλο καὶ δὲν θα ὑπάρχουν οὔτε πλούσιοι, οὔτε πτωχοί, οὔτε ἀλαζόνες, οὔτε ταπεινοί, μα θὰ εἶναι ὅλοι σαν παιδιὰ τοῦ Θεοῦ καὶ θα ἔρθει ἡ ἀληθινὴ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ»*[6].

Αυτό το απόσπασμα, λοιπόν, ενισχύει την προοπτική άποψη της Εσχατολογίας. Πράγματι, ο σαλός είναι εκείνος ο κατεξοχήν άγιος που ζει μέσα στην εξαιρετική Αλήθεια, που δεν είναι άλλη από τον ίδιο το Χριστό. Έχει στην καρδιά το μυστικό της αναγέννησης όλων, την Αγάπη, που είναι η παρακαταθήκη του σαλού και όλων των αγίων[7].

[1] Βλ. J. Seward, Perfect Fools, Folly for Christ's sake in Catholic and Orthodox Spirituality, OxfordUniversity Press, 1980, p. 27.

[2] «Η μωρία διά το Χριστόν θα παραμένει ως ἔνδειξη της ἀντιστροφῆς των ἀξιών, που ἀναγγέλλει και χαρακτηρίζει το ἐρχομό της Βασιλείας του Θεού». Βλ. E. BEHR

- SIGEL, *Prière et Sainteté dans l'Eglise Russe*, éd. du Cerf, Paris 1950, p. 93.

[3] «Οὐτε γὰρ ὅτι σῶμα ἐφόρουν οὐδέ ὅτι εἰς σώματα εἰσῆλθον αἰσθανόμουν, ἀλλ' ὅλος μου ὁ νοῦς εἰς το ἔργον τοῦ Θεοῦ ἦν καὶ ἐξ αὐτοῦ οὐκ ἀπέστην». ΛΕΟΝΤΙΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ, Ὁ Ἅγιος Συμεὼν ὁ διὰ Χριστόν σαλὸς, PG 93, 1713C.

[4] «Στο χέρι των Χριστιανῶν εἶναι νὰ ἀποδείξουν ὅτι οἱ ἀπαραίτητες ἀλλαγές δὲν ἐρχονται μόνο ἀπ' ἐξω με τὴν ἐπανάσταση καὶ τὴν ἀλλαγὴ στὶς ἐξωτερικὲς συνθήκες, ἀλλὰ ὅτι στὴν πραγματικότητα κάθε τι ξεκινάει ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν πίστη καὶ τὴ ζωὴ, σύμφωνα με τὴν πίστη αὐτή. Ὁ Ἅγιος ποὺ παίρνει σοβαρά τὴν πίστη του, εἶναι ὁ μόνος ἀληθινὸς ἐπαναστάτης σ' αὐτόν τὸν κόσμος». Βλ. ΣΜΕΜΑΝ ΑΛ., *Μεγάλη Σαρακοστή*, σελ. 12.

[5] Β' Κορ. 5, 7.

[6] ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΙ Φ., *Ἀδελφοί Καραμάζωφ*, Α', ἐκδ. «Βιβλιοθήκη γιὰ Ὅλους», μτφρ. Δ. Π. Κωστελένου, Αθήνα 1990, σσ. 36 -37.

[7] «Ἀγάπησον τὸν πλησίον σου πάσῃ σου δυνάμει, εἰ ἔνδεκτον καὶ ὑπὲρ δύναμιν». ΛΕΟΝΤΙΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ, Ὁ Ἅγιος Συμεὼν ὁ διὰ Χριστόν σαλὸς, PG 93, 1744A.